

Delavec izhaja vsak drug petek, datumom naslednjega dne. — Naročnina za celoletno K 32,—, za pol leta K 16,—, za četrt leta K 8,—. Posamezna številka 80 vin. naročnina v inozemstvu sorazmerno več. Pošiljave na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šolcemburgova ulica št. 6. II. nadst. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po eno Krono, pri trikratni po 95 vinarja, pri šestkratni po 90 vin., pri celoletnih objavah po 85 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica K 1.— Reklam. so poštne proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Volitve v občine.

Volitve v občinske odbore v mestih: Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj so končane.

Rezultat teh volitev nam kaže, da je delavskim strankam zelo škodovalo dejstvo, da so se vršile volitve na delavnik.

Obe delavski stranki sta dobili v občinski svet: v Ljubljani soc. dem. 5, komunisti 6 zastopnikov; v Mariboru soc. dem. 13, komunisti 4 zastopnike; v Celju soc. 10; v Ptuj soc. dem. 11. Skupaj 39 JSDS in 10 KSJ.

Ce seštejemo mandate obeh strank, vidimo, da imata v vseh štirih avtonomnih mestih skupaj 49 mandatov. Najmočnejša meščanska stranka JDS (liberalna) je pa dobila 44 mandatov, kar znači, da so delavci v teh mestih najjačja grupa.

V Ljubljani sta obe stranki precej nezadovolji. Približno sta dobili 20% manj glasov kakor pri volitvah v konstituanto.

Kakor smo že navedli, je temu krivo v veliki meri dejstvo, da so se volitve vršile na delavnik, poleg tega je pa komunistom precej škodovala »Obznana«. Soc. dem. so pa imeli po drugi strani zelo slabo agitacijo; volilni aparat jim je skoro popolnoma odpovedal. Kakor so pa v Ljubljani slabo odrezali, tako so se precej dobro uveljavili v drugih mestih.

Iz volilnih rezultatov vidimo eno važno dejstvo, ki ga je treba poudariti. Povsod, kjer ima delavstvo dobre strokovne organizacije, kaže napredek tudi na političnem polju.

Vsak zaveden strokovno organiziran delavec je šel na volišče, dočim so strokovno neorganizirani delavci podlegli vplivu delodajalcev.

Važno je sedaj, kako bodo zastopniki delavcev v teh občinskih odborih nastopili. Po našem mnenju bi bilo najboljšo, če bi se zastopniki obeh delavskih strank združili na podlagi sporazumnega gospodarskega programa v skupen delavski blok. Če ima ta blok v občinskem odboru večino, naj vzame vodstvo občine v roke, ter skuša na podlagi delovnega programa izvesti v občini pač to, kar je v danem trenutku mogoče. Če je pa delavska skupina v odboru v manjšini, naj pa preide v stvarno opozicijo. Z opozicijskim delom naj pritiska na meščanske stranke, da pričnejo v občini bolj gospodariti kot so dosedaj. Če prinese kaka meščanska stranka dober predlog, ga zastopniki delavcev lahko podpirajo, če je slab, ga pa zavrnejo. Presojati, če je predlog dober ali slab je seveda treba vedno z delavskega stališča. Da bi se pa zastopniki desavce vezali skaterokolimeščansko stranko ter delali kakše kompromise, jim pa odločno odsvetujemo. V takem slučaju ne smejo računati na podporo strokovnih organizacij.

Narodni „socijalisti“.

Ta stranka je dobila pri ljubljanskih občinskih volitvah 8 mandatov. Na podlagi tega rezultata želi dobiti župana.

V ta namen snubijo komuniste in socialdemokrate, da bi oddali svoje glasove zanje. V koliko se jim bo to posrečilo, nani ni znano. Želimo pa k temu pojasniti naše stališče. Narodna »socijalistična« stranka je kandidirala na svoji listi v Ljubljani celo vrsto delodajalcev. Med drugimi tudi kleparska mojstra Babnika in Fligelna. Omenjena dva sta v načelstvu kleparske zadruga, ki je prva zahtevala od svojih

pomočnikov 10urni delavnik. Pomočniki so se tej zahtevi uprli s stavko, katera še traja. Da ne bo kdo mislil, da so kleparski mojstri iz potrebe poskusili podaljšati delavni čas, bomo priobčili prihodnje dni v »Napreju« nekaj računov, iz katerih je razvidno, kako lepo ti mojstri pri raznih delih zaslužijo. Nesmiselno bi bilo za vsako delavsko stranko, da bi se vezala, pa če tudi samo v občinskem svetu z ljudmi, ki poudarjajo svojo »socijalnost«, po drugi strani pa hočejo svojim delavcem sleči kožo s telesa.

Proč s takimi socijalisti!

Razkol.

Marsikateri sodrug, ko razmotriva rezultate raznih volitev, vzdihne: »če bi med delavstvom ne nastal razkol, bi tvorili lahko delavci najmočnejšo stranko v Sloveniji. Sicer je razkol delavstvu res škodoval, vendar radi tega še ni treba nikomur obupati. Predvsem je treba vedeti, zakaj je razkol nastal.

Pred vojno je bilo posebno pri nas v Sloveniji število politično organiziranih delavcev precej majhno. Tudi drugod so bile delavske stranke v taki manjšini, da je buržoazija delala, kar je hotela, ne da je delavce vpraševala, če jim je to ali ono všeč ali ne. Naloga delavskih socijalističnih strank je bila samo ta, da so zbirali člane ter s temi tvorili opozicijo, ki je imela edino nalogo, če je buržoazija rekla ja, so morali oni reči ne, če je pa buržoazija rekla ne, so pa oni rekli ja. Ta naloga je bila precej enostavna in ni zahtevala bog ve kakšnega znanja. V splošnem mrtvilu se niso pojavljala različna mnenja, vse je bilo lepo soglasno. Od vseih

LISTEK.

Industrija v Srbiji.

I. M. po „G. V.“

(Dalje.)

Tovarne v Lesku in okolici (Kozore in Grdenica) izdelale leta 1908 gajtane za 483.000 dinarjev in čoje, šajka, sukna, čebadi in zaves za 1.874.000 dinarjev. Tovarna za konopne izdelke v Leskovcu je izdelala 1163 ton konopnine v vrednosti 163.000 dinarjev; od tega se je za 160.000 dinarjev izvozilo v Avstrijo. Enako se je cela produkcija tovarne v Vranjski banji, 158 ton konopnih produktov v vrednosti 100.000 dinarjev, eksportirala v Avstrijo. Eksport lanenih in konopnih izdelkov se je tekom enega samega desetletja podvojil. Leta 1900 je znašal samo 549 ton. Leta 1909 je že do-

segel 1111 ton. Omeniti bi bilo pri tej priliki še nekoliko manjših in večjih konfekcijskih delavnic, ki se pečajo z garniranjem deloma importiranih sestavin. V Beogradu sta dve tvornici za klobuke iz klobučevine Spira Teodorovića in M. Jumenice in Komp. v Beogradu, dalje tovarna belega perila S. Božinovića & druga in tovarna dežnikov S. Miloševića v Beogradu. Zadnja je leta 1908 izdelala 41.000 dežnikov, predpasnikov in rut v vrednosti 80.000 dinarjev.

Precej razvita je tudi lesna industrija. Površina vseh gozdov v Srbiji je znašala po zadnji statistiki 1.116.630 ha. Od tega je pripadlo nad polovico in sicer 642.582 ha na državne 252.509 ha občinske, dalje na cerkvene in redovniške 51.573 ha in le 170.036 ha na privatne gozdove. Sečnja stavbnega lesa za leto 1908 je znašala 85.192 m³. Od tega pripade na državne gozdove 56.313 m³ in na privatne pa 26.212 m³. Od celotne sečnje pripade nad

polovico, to je 44.461 m³ na smrekov les, dalje 19.729 m³ na bukov, 10.432 m³ na hrastov in 10.078 m³ na jelov les. Omeniti moramo, da je bila sečnja leta 1908 izredno dobra. Leta 1906 se je posekalo 146.467 m³, leta 1907 pa 102.864 m³ in sicer med tem leta 1906 87.008 m³ bukovega in leta 1907 80.741 m³ jelovega lesa. Drv za kurjavo so vrgli gozdovi l. 1908 122.140 m³ od česar 71.530 m³ na državne in 41.068 m³ na privatne gozdove. Med njimi je bilo 106.442 m³ bukovih drv.

Vrednost produkcije stavbenega lesa državnih gozdov je leta 1907 znašala 2.548.297 frankov, vrednost drv pa 248.260 frankov za stavbeni les in 34.348 frankov za drva. V tej statistiki seveda niso vštete gozdne površine Stare Srbije in Makedonije, ki je pripadla Srbiji šele leta 1913 in ki obsega velike gozdove.

(Dalje prihodnjič.)

Markovih naukov je do dobrega prodrl med maso le eden: proletarci, združite se!

Prišla pa je vojna z vsemi grozotami. Najširše mase delavnega ljudstva, ki so pred vojno slepo verovale klerikalnim in liberalnim naukom, so v dno duše čutile brezprimerno prevaro. Pričele so iskati nove orientacije, ter so se v masah zatekle v socijalistično stranko. Tu se je pričelo pravo vrvenje, kakor v vročem kotlu.

Pred vojno šibka stranka ni bila v stani, da dá tem masam svojo orientacijo ter da jim podrobno razloži svoj program. Manjkalo je učiteljev — voditeljev — ki bi to delo opravili. Masa je pa zahtevala maščevanje nad meščani za kruto prevaro. Med množico je bila samo ena parola — maščevanje. Nihče ni vpraševal kako? kje? kdaj? nad kom?

Nihče ni presojal moči nasprotnika in lastne. Vprašanje organizacije in taktike sploh ni prišlo na dnevni red. Vrvenje je bilo tako, da je bilo pričakovati, da se razleti vse skupaj na tisoč kosov. V takih razmerah je nujno moralo priti do razkola.

Ta razkol pa ni samo v škodo.

Kar je bilo prej premalo debate o taktiki, organizaciji, o socijalizmu itd., toliko več jo je sedaj.

Trdimo lahko, da debatirajo danes o poti k socijalizmu ljudje, ki bi se v normalnih razmerah kvečjemu razgovarjali o čudežih in strahovih. Pri teh debatah bi prišli nauki socijalizma med najširše mase. Kdor hoče debatirati, mora kaj vedeti. In če hoče kaj vedeti, mora si to znanje poiskati, bodisi na shodih ali v časopisu.

Nedvomno je torej, da bo razkol mnogo pripomogel k razširjenju socijalističnih naukov med najširše mase.

Seveda velja to le za politično organizacijo.

Drugo je s strokovnimi organizacijami. Cepiti te, je pa naravnost zločin. Strokovna organizacija je ustvarjena, da v kapitalističnem družabnem redu izvojuje delavstvu ugodnejše pogoje za njihovo delo.

Če hoče organizacija to nalogo izvršiti, mora biti močna in enotna. Strokovna organizacija je tako v tesni zvezi z delavčevim kruhom, da, kdor slabi strokovno organizacijo, krade obenem delavcu kruh od ust.

Zato je treba strokovne organizacije čuvati kot punčico v očesu. Proti onim, ki se pregreše nad strokovno organizacijo, je treba nastopiti z vso strogostjo. Vsakogar, ki ruje, je treba neobzirnno onemogočiti. Strokovna organizacija je delavčev kruh, tega zamazati nima nihče pravice.

Osemurni delavnik.

Malomeščanska ideologija naših podjetnikov vidi v osemurnem delavniku in visokih delavskih plačah izključni vzrok krize v industriji. Vemo, da bi bil vsak trud zastonj, prepričati jih o čem drugem. Nepojmljivo nam je pa to, da tudi ministrstvo za socialno politiko išče tukaj krivce za slabe konjunktore.

Vedno smo mislili, da je ministrstvo za socialno politiko ustanovljeno za to, da išče potov k ublažitvi velike socialne miserie.

Ukrepi tega ministrstva nas pa navajajo k nasprotnemu prepričanju. Znano je, da se to ministrstvo trudi podaljšati osemurnik.

Poslednjemu kmetiču v zadnji gorski vasi je znano, da je med industrijskim delavstvom precejšnja brezposelnost.

Torej kljub osemurnemu delavniku je še cela vrsta ljudi, ki ne morejo najti dela.

Če se pa osemurnik podaljša za eno, ali kakor žele podjetniki, celo za dve uri, bo po najpreprostejšem računu brezposelnost še večja. To ve vsak, ki zna šteti le do pet. Naši »socijalni« politiki pa menda tega ne vedo, ker spuste vsak dan kak poskusni balon o podaljšanju delavnega časa.

Zaenkrat seveda le poskušajo, da bi dognali, kakšen odpor bo to rodilo med delavstvom. Izrabiti hočejo kako ugodno situacijo, da ustrezajo svojim protežirancem. Mi povemo lahko že danes, da bo delavstvo osemurnik znalo braniti. Delavstvo ve, da je ta zakon važna socialna politična pridobitev. Delavstvo tudi ve, če se delavni čas podaljša, da bodo nove množice romale od svojega dela in zaslužka na ceste, kjer jih podjetniki žele videti. Podjetnikom ne gre za to, da bi rešili krizo z dobro preračunanim delom, z modernimi napravami itd. Oni nočejo ničesar investirati, pač pa čez noč obogateti. Zato hočejo delavce zaslužniti, da bodo delali mnogo za majhen denar. Odpor delavskih organizacij hočejo zlomiti s tem, da zanesejo med delavce konkurenco. Videti hočejo pred svojimi tovarnami množice sestranih in raztrganih nezaposlencev, ki bi bili pripravljeni delati za vsak denar, samo da se za silo nasitijo. Lakota je huda stvar, če tak revež po cele dneve ni ničesar zavžil, ni čudno, če sprejme vsako delo, na bodisi, da poslabša s tem položaj svojih sotovarišev. Proti temu se da boriti le s skrajšanjem delavnega časa.

Sodrug, osemurnik moramo braniti, pa tudi če je treba z zobmi!

Naloge zaupnikov v strokovnih organizacijah.

Kakršni zaupniki, taka organizacija — pravimo, in res je tako. Zaupniki pa seveda taki, kakršni so člani. Dobri člani izvolijo dobre in izobražene zaupnike, slabi člani pa izvolijo slabe, površne in nevedne. Razliko med dobrimi in slabimi zaupniki imamo priliko večkrat opazovati na uspehih dotične organizacije.

Temeljna bolezen slabih zaupnikov je povsod ta, da ne poznajo pravil svoje organizacije. To opazujemo posebno pri agitaciji med delavstvom. Slab zaupnik hodi med delavce in agitira za organizacijo kakor kak komedijant. Vse obljubi, za kar ga kdo vpraša. Nove člane pridobiva pa največkrat s tem, da jim obljubuje povišanje plač in neti mržnjo proti posameznim delovodjem.

Taka podružnica po navadi nima dolgega življenja. Delavci se na prigovarjanje in obljube zaupnikov organizirajo, stavijo zahteve po zvišanju plače in ko te dosežejo, je njihov program izpolnjen. Zopet pozabijo na organizacijo toliko časa, da jim zopet teče voda v grlo, potem pa se začnejo zopet iznova organizirati.

To je sad dela površnega in nevednega zaupnika.

Nič trajnega, vse le od slučaja do slučaja.

Če bi ta zaupnik znal pojasniti sto in sto nalog, katere ima organizacija v svojem programu, in ki so življenske važnosti za delavce, bi stvar bila čisto drugačna.

Poglejmo nekoliko okolo sebe.

Teden za tednom prihajajo pritožbe da ta ali oni podjetnik ne upošteva

osemurnega delavnika.

Če so zaupniki v obratu dobri, se to ne dogaja, ker dober zaupnik ve, da je osemurni delavnik zakon. Kdor pa kak zakon krši, spada pred sodišče. Slab zaupnik o tem seveda ničesar ne ve, ker ne zasleduje delavskega časopisja. Ker pa ne zasleduje dnevnih dogodkov, si tudi ne zna pomagati. Kvečjemu piše na svojo centralo, katera mora intervenirati. Centrala pa, mesto da bi se počela s stvarmi, ki so skupne važnosti, mora odpošiljati svoje nastavlence, da se vozarijo po svetu, zapravljajo drag čas in denar za malenkosti, katere dober zaupnik sam lahko reši. Celovrsto naših članov in zaupnikov ne ve ničesar o

obrnem sodišču.

To sodišče je poklicano, da rešuje spore med delavci in delodajalci. Sestavljeno je iz predsednika, ki mora biti jurist (sodnik) in enega zastopnika delavcev in enega delodajalcev. Posebnost tega sodišča je v tem, da hitreje in skoro brezplačno posluje. Nobena stranka, pa bodisi delavec ali delodajalec, ne moreta biti zastopana po kakem advokatu. Delavca sme zastopati kak izobraženejši tovariš (zaupnik). Prav mnogo jih je med zaupniki, ki ne vedo ničesar o zakonu

§ 1154 b.

Ta zakon predpisuje, da mora podjetnik delavcu za prvi teden bolezni izplačati dve tretjini njegovih skupnih prejemkov. Določa tudi, da mora podjetnik delavcu izplačati izgubo na zaslužku, ako je imel delavec nujen opravke. (Če je bil na pr. pri sodišču ali če je bil na pogrebu kakega svojca.)

Konečno je še na stotine drugih stvari, o katerih mora biti zaupnik poučen, ako hoče izvršiti svojo nalogo tako kakor je prav.

Posebno bi se morali zaupniki pečati s socialno zakonodajo.

Bolniško in nezgodno zavarovanje je za delavce eksistenčne važnosti.

Končno tudi zakon o

starostnem zavarovanju

ne bo prišel sam od sebe. Zaupnik, ki vsega tega ne zasleduje, ničesar ne ve. Če pa ničesar ne ve, pa tudi drugim svetovati ne more.

Kar je za potnika ha morju ladja, to je za organizacijo zaupnik.

Deset zapovedi nezadovoljnim članom strokovnih organizacij.

Nepobitno dejstvo je, da člani, kateri plačajo samo svoje tedenske prispevke, vse drugo delo pa prepuščajo nekaterim posameznim zaupnikom, vedno godrnjajo. Vsaka pridobitev jim je premalenkostna. Dotičniki ne vidijo nikdar dejanskega položaja in nepredvidnih zaprek v boju za izboljšanje gnetnega položaja. In zakaj vse to? Svoje časopise ali površno ali pa sploh ne šitajo, shodov, zborovanj in raznih drugih prireditev ne obiskujejo. Vidimo jih le takrat, kadar je boj končan: izvedeti hočejo le uspehe boja in takrat pa jo! Pridobitve ne znajo ceniti, ker so vse delo prepustili drugim. Vsem takim članom svetujem, da se ravnajo dosledno po desetih zapovedih ter naj jih tudi natančno izvajajo, in sicer:

1. Govori o svoji organizaciji slabo kadarkoli in kjerkoli se ti nudi prilika.

2. Grozi vedno z izstopom, ako ti v organizaciji ni kaj po godu.

3. Ne pozabi vsakemu, posebno našim nasprotnikom, na las natanko razložiti, da nisi zadovoljen z delovanjem organizacije.

4. Ako si se spri s kakim članom organizacije, vračaj krivdo na organizacijo.

5. Predvsem moraš očitati članom, kateri delujejo za koristi splošnosti, da to delajo iz koristolovstva. Varuj se pa skrbno sam kaj storiti za organizacijo, ker obstoji nevarnost, da se bo tudi tebi kaj takega očitalo. Ne obiskuj nobenih shodov in drugih društvenih prireditev, ker bi ti to znalo škodovati.

6. Povej vsakomur, kdor ni naš član, kako bi morala organizacija delovati, da bi bila v resnici dobra bojovna organizacija. Varuj se pa kaj takega povedati na občnem zboru, shodu ali seji.

7. Ne govori nikdar dobrega o izvojenih funkcijonarijih organizacije, kateri delajo za zboljšanje splošnega položaja delavstva, temveč izpodkopuj jim ugled koder le moreš.

8. Ako si ti razumnejši od drugih, potem pazi, kdaj bo kak zaupnik ali odbor nik napravil kako napako. Takoj udari po njem. Na vsak način pa obdrži svoje misli, ki so morda boljše, za sebe, da bo napaka gotovo storjena.

9. Ne pozabi nikdar iz »principijelnih vzrokov« na shodih stati vedno v opoziciji, ker ti si shodom to, kar je juhi sol, zelenjava in poper. Ako bi tvoje opozicije ne bilo, bi bili vsi shodi in sestanki neukusni.

10. Ako pa kdaj kak član po tvojem mnenju le pogodi pravo, mu moraš pa kljub temu ugovarjati, ker sicer ne boš tisti, ki vse bolj ve in zna.

Ako se natančno držiš vseh teh zapovedi, potem se nahajaš v prijetnem položaju, da si ti »pravi« član svoje organizacije.

Napisal sem tu nekaj zdravemu delavskemu pokretu škodljivih resnic, ki jih bo pa na vsak način treba odpraviti, čim prej tem bolje.

I. Širca.

Ivan Hlebš.

Po daljšem bolehanju je nepričakovano preminul v soboto, dne 23. aprila 1921 v Ljubljani uradnik okrajne bolniške blagajne sodrug Ivan Hlebš. Pokojnika je poznala vsa delavska javnost, zlasti kovinarji, kot marljivega in vestnega sodelavca. Hlebš je soustanovitelj kovinarske organizacije in je vodil do nedavna blagajniške posle tega društva. Lahko rečemo, da je malo tako resnih in točnih delavcev v delavskem gibanju kakor je bil Hlebš. Pogrešali ga bodo kovinarji in druge organizacije ter prijatelji in sodruzi vobče, ki so ga poznali ali iskali sveta in pomoči pri njem. Hlebš je bil po poklicu mehanik. Umrli je v rani moški dobil komaj 35 let star. Delavstvo se je v velikem številu udeležilo njegovega pogreba. Naj počiva mirno in blag bodi spomin sodrugu in prijatelju!

Št. 14.619.

Naredba.

kako se nadzirati izvrševanje predpisov uredbe o delovnem času.

§ 8. uredbe o delavnem času z dne 12. septembra 1919 določa, da morajo izvrševanje te uredbe nadzirati obrtna oblastva in obrtni nadzorniki ministrstva za

socijalno politiko. Skladno s člen 4., točko 3., omenjene uredbe so ista oblastva pristojna izdajati tudi dovolila za delo čez uro.

Da si ne bi zgoraj omenjena oblastva odslej nasprotovala v pristojnosti, odredjam to-le: Izvrševanje predpisov uredbe o delovnem času v zmislu § 8. iste uredbe nadzirajo v vseh pokrajinah oblastne inspekcije dela, oziroma rudarska nadzorstvena oblastva za rudarska podjetja. Prijave v zmislu § 4. se vlagajo edino pri inspekcijah dela, oziroma pri rudarskih nadzorstvenih oblastvih za rudarska podjetja, ki odločajo tudi o podaljšanju delovnega časa po § 4. ter izrekajo kazni po § 9. te uredbe v prvi stopnji.

V onih pokrajinah, kjer še niso ustanovljene inspekcije dela, oziroma kjer ni rudarskih nadzorstvenih oblastev, opravljajo ta posel politična oblastva prve stopnje, dokler se ne ustanovi inspekcija dela, oziroma rudarsko nadzorstveno oblastvo za rudarska podjetja. Ta politična oblastva poročajo ministrstvu za socijalno politiko mesečno o izdanih dovolilih za delo čez uro in o vseh primerih kaznovanja za prekoračitve delovnega časa, predpisane za uredbo.

Zoper odločbe teh oblastev se smejo interese pritožiti na pristojna poverjenišтва za socijalno skrbstvo, v pokrajinah pa, kjer takih ni (Bačka, Banat, Baranja, Srbija in Črna gora), in v zadnji stopnji na ministrstvo za socijalno politiko v zmislu § 8. omenjene uredbe.

Poverjeništvu za socijalno skrbstvo predpišem na podstavi te naredbe v svojem službenem listu okrožja inspekcij dela za izdajanje dovolil za delo čez uro in za kaznovanja, če se predpisani delovni čas prekorači.

V Beogradu, dne 10. marca 1921.

Minister za socijalno politiko
dr. M. Jovanović. s. r.

Dopisi.

Štore. Čudno se Vam bo zdelo, sodr. urednik, da zopet enkrat malo slišite o naših razmerah v Štorah. Pri nas v valjarni imamo nekega gospoda predvaljača (Vorwalzer) z imenom Šolinc Jernej, ki je sicer do sedaj bil član naše organizacije, pa je vse drugo kakor pa sodrug. Prosimo, da odbor takega člana, ki ne spada med nas, izključi. Gospod na vse načine šikanira delavstvo in za vsako malenkost grozi delavcem, da jih bo vrgel na cesto, kakor bi bil on že neomejeni gospodar tovarne. Če mu pri valjačih ne gre dobro, se sklicuje na delavstvo, češ, da je to temu krivo in da ne pomaga nobena organizacija, ampak samo pridne roke. Ne zadostuje pa, da na delavstvo kriči, temveč ga še pri uradništvu črni, da je leno. Mi pribijemo, da delavstvo in organizacija nista kriva, če je on nesposoben za predvaljača in če on ni v stanu valjarne prav urediti. Zakaj pa njegov tovariš g. H. na drugem pasu dela dobro in solidarno z delavstvom in naredi več kakor on. — Ja, g. Šolinc, tu ni kriva organizacija in delavstvo, ampak Vi sami se morate preje učiti in res kaj znati, pa ne samo delavstvo šikanirati na račun Vaše neumnosti. Prosimo, vzemite to na znanje in se poboljšajte. — V tovarni je pa še en zvest pristaš omenjenega gospoda, ki pa ni naš član, pa mu je organizacija zelo na poti, temu pa svetujemo, da si kupi katekizem in naj se temeljito

uči, kaj pravi četrta božja zapoved, organizacijo pa naj pusti v miru.

Konec klerikalnih pustolovščin med delavstvom tvrdke A. Westen. V Celju se je dne 19. aprila vršilo veliko strokovno zborovanje delavstva tvrdke Westen pri »Jugoslovanu«. Predmet zborovanja je bil: 1. sestava nove spomenice; 2. razgovori in sklepi delavstva; 3. predavanje o bolniškem zavarovanju. Predsedoval je s. Kolenc Gustav v natlačeno polni dvorani. Strokovni tajnik s. Leskovšek je obrazložil načrte mezdne sistema, ki jih je po kratki debati delavstvo odobrilo. Vprašal je tudi članice JSZ, če se s sklepom strinjajo. Odposlanka Strokovne zveze se je izjavila, da se s sklepom popolnoma strinja. Končno je s. Leskovšek vprašal delavstvo, kateri organizaciji daje poverenje za mezno pogajanje. Splošni klici: »Kovinarski!« Sprejel se je na to tozadevni sklep, za katerega so tudi člani JSZ glasovali. Nadalje se je sklenilo, da naj obstoja samo kovinarska organizacija. Tudi s tem sklepom se je odposlanka JSZ strinjala s pripombo: »Saj vidimo, da naši voditelji nič ne napravijo.« (Medklici: O, ja! Klerikalci so glasovali za Obznano, ki je strup za delavstvo!) Na to je strok. tajnik obrazložil še pomen tega važnega sklepa, ki je bil pač nad vse potreben za pridobitev delavskih pravic. Delavci enega podjetja morajo zasledovati enoten cilj proletarijata in korakati pod eno zastavo. (Viharno odobravanje.) Nato se je ustanovil tudi poseben fond za izboljšanje podpor obolelim delavcem. Po vsem tem je dobil besedo g. Čepin, uradnik bolniške blagajne iz Celja, ki je v poučljivih besedah nad eno uro predaval. Delavstvo mu je bilo hvaležno, ter izrazilo željo, da želi še več takih predavanj. Shod je bil velike važnosti, ker je napravil konec dvotirnih organizacij.

Shod v Žabukovci. V nedeljo dne 17. t. m. se je vršil v Zabukovci povoljno obiskan shod kljub slabi agitaciji in slabem vremenu. Shodu je predsedoval s. Tratar, poročal pa je s. Čebular iz Celja, ki je v jedernatem stvarnem govoru obrazložil pomen strok. organizacij. Razkrinkal je kapitalistične namene in njega delovanje potom podkupljenih elementov. Omenjeni govornik je obžaloval nezavedno delavsko maso, ki se ne zedini. Vsakemu posameznemu delavcu je neobhodno potrebno, da se nahaja v vrstah enotno organiziranega delavstva. Kdor je organizaciji nasproten, je nasproten tudi delavstvu in kdor je nasproten delavstvu, ga čaka sigurno račun. Mnogo proletarcev trpinov se nahaja še v temi, ki jih je pa treba privedi v organizacijo. Končno je s. Čebular poročal tudi o pomenu prvega maja. Na predlog rudarja je s. Čebular poročal tudi o pomenu obč. volitev.

Oblačilna stroka.

Oblačilna stroka. Krojaški pomočniki v Ljubljani so si pridobili 30% povišek na sedanje plače. To je dokaz sodrugom, da vse krivice, katere se nam še gode se dajo odpraviti le potom enotne fronte strokovne organizacije. Opozarjamo obenem, da vsi člani plačujejo redno svoje prispevke, ter izpolnjujejo dolžnosti napram svoji organizaciji, ker le tedaj bomo pripravljeni, da branimo, kar smo si z njo pridobili.

Občni zbor osrednjega društva oblačilnih delavcev podružnica Ljubljana, ki se je vršil dne 7. aprila t. l. v mali dvo-

rani Mestnega doma, nam je razveseljav dokaz o zavedni razredni zavesti krojaških pomočnikov, ter neumornem delovanju tedanjega odbora. Poročilo je podal predsednik s. Bartulovič, ki je v daljšem govoru stvarno kritiziral lenobo nekaterih članov in podal sliko delovanja organizacije, ter mizerno stanje krojaških pomočnikov, ki so v zadnjem času zaostali daleč s svojimi plačami napram drugim delavcem. Tajniško poročilo je podal s. Vohinc, katero se je vzelo na znanje. Blagajniško poročilo poda s. Jančko, ki izkazuje podružničnega imetja do 1. aprila t. l. K 14.871,34 po izjavi revizorjev Pristavec in Beleta, ki sta našla vse v redu, se blagajniško poročilo sprejme na znanje. Na novo je bil z veliko večino glasov za predsednika izvoljen s. Bartulovič Ernest, v odbor pa s. Pečnik Karl, Prezelj, Bele, Zrimšek, Janko, Pečnik Jožef, nam. Benčina, Jekovec, Soklič, Sekula; v nadzorstvo: Pfeifer, Karner, Kandlare. Kot delegatje za kongres osrednjega društva so bili izvoljeni sohr. Bartulovič, Bele, Lipicer. K bodočem organizatoričnem delu so poročali sodrugi vsestransko, ter se je sprejel opravilnik, katerega dolžnost je, da ga vsi člani točno izvajajo, ker le z disciplinirano armado bomo lahko izvajali svoje pravice. Sestavil se je tudi zaupniški zbor, ki ima v bodoče vsako sredo svoje sestanke. Sprejet je bil predlog da se povišajo prispevki, in sicer za moške člane I. razred na K 5.— in ženske II. razred na K 3.— tedensko. Povišanje prispevkov se prične s 1. majem. Dolžnost zaostalih članov pa je, da do tega časa poravnajo vse zaostale prispevke. Po vprašanjih in odgovorih s strani članstva o bodočem delovanju zaključil predsednik dobro uspelo zborovanje.

Občni zbor oblačilnih delavcev, podružnica v Trzinu, se je ob prav dobri udeležbi vršil 3. aprila t. l. Poročevalec s. Tokan iz Ljubljane je v daljšem temeljitem govoru pojasnil delo in potrebo strokovne organizacije. Po poročilih tajnika in blagajnika, kateri sta se vzeli z odobravanjem na znanje, se je izvolil nov odbor, in sicer: Predsednik Jezernik Franc ml., nam. Jerman Franc, tajnik Krijstufek Prokop, blagajnik Josef Franc. Odborniki: Perko Kristjan, Cvek Anton, Keršič Anton, Razstresen Josip, Spušnik Josip, Strupi Peter, namestniki: Mokorel Andrej, Vuk Viktor, Zavrl Martin. Pregledniki: Stegnar Rok, Čadež Franc, Janežič Anton. Z vzklikom na delo za strokovno organizacijo je zaključil predsednik Jezernik zborovanje.

Sodrugi! Krojači v Zagrebu stoje že preko mesec dni v stavki. Delodajalci so prišli na idejo angleških trustov ter so svojim pomočnikom stavili pogoje za znižanje plač, kar so pa ti odločno odklonili. Sodrugi! Meščanski časopisi poročajo izmišljeno vest, da se je stavka zlomila. Nihče naj ne nasede takim vestem, dokler v naših listih ne bomo poročali, da je stavka končana. Prepričani smo, da se boj hrvaških sodrugov krojačev konča častno. Dolžnost naša je, da jih po svojih močeh podpiramo.

Iz strokovne organizacije.

Osrednje društvo živilskih delavcev in sorodnih strok je izvršilo dne 28. aprila 1921 dvojne pogajanje. V mezdnem gibanju so se nahajali pivovarji Unije v Ljubljani in pivovarji Götz v Mariboru. Po-

gajanja so se vršila v Ljubljani, ter so trajala celi dan, udeležila sta se jih oba ravnatelja podjetij, zastopnika zveze industrijev, in centrala osrednjega društva živilskih delavcev z zaupniki obeh podjetij pod vodstvom tajnika Meznariča. Opolodan so bila pogajanja že tako napeta, da je zastopnik centrale prekinil pogajanja, da se zasliši mnenje delavcev samih, popoldansko nadaljevanje je poteklo mirno, ter se je od strani podjetnikov dosegel uspeh povišanja plač za 20% za vsakega delavca in delavko vposlene v omenjenih podjetjih. Zadnja pogodba ostane v veljavi, tako, da ostanejo vse točke raznih bonifikacij v prid delojemalca nedotaknjene. Dodatno se je dosegel sporazum, glede oddaje premoga delavcem po lastni nakupni ceni. Kljub temu, da podjetniki vpijejo o gospodarski krizi, in rednih deficitih, je močno organizirano delavstvo s pametnim delom doseglo en korak naprej. Zato pivovarniški delavci, stremite vsi za zboljšek življenjskega obstoja, ter stopajte vsi v vrste razredno bojne organizacije, ki vam je spas.

Iz kovinarske organizacije.

Podružnica kovinarjev v Celju opozarja vse sekcijske odbornike na seje, katere se vrše vsak drugi četrtek. Prihodnja seja se bo vršila v četrtek dne 12. maja t. l. ob 6. uri zvečer v gostilni g. Svetl v Gaberju.

Razno.

»Uradni List« z dne 26. aprila 1921 prinaša naredbo, po kateri deželna vlada za Slovenijo prepoveduje porabo prostorov v šolskih poslopih za shode in slične prireditve. Prireditve se bodo smele v šolskih prostorih le še šolske slavnosti, koncertne, telovadne in slične predstave, ki jih prirejajo učitelji z učenci. Nadalje se smejo uporabljati za poučna predavanja na polju umstvene ali gospodarske prosvete, ako vodi ta predavanja učitelj. Delavskih shodov se potemtakem v šolskih poslopih ne sme prirediti. Deželna vlada, ki časih izdaja tudi odloke zoper pijančevanje, meče delavce iz šole in jih sili v gostilne. Zdi se, da je deželna vlada pozabila, da posebno v industrijskih krajih delavci s svojim delom ne vzdržujejo le vse ostalo, ampak tudi šole. Zakaj potem tak ukrep? Tudi tukaj opazamo narobe svet.

Nova strokovna organizacija. V Ljubljani se je v nedeljo dne 10. aprila 1921 vršil ustanovni občni zbor nove strokovne organizacije, ki so si jo ustanovili nameščenci bolniške blagajne pod imenom »Društvo nameščencev bolniške blagajne za Slovenijo.« Predsednikom novega društva je bil izvoljen s. Rado Čelešnik. V programu društva se nahaja tudi izdajanje lastnega glasila v obliki revije pod imenom »Socijalni Vestnik.«

Strojne tovarne in livarne (delniška družba) v Ljubljani. S pritrilom ministristva za trgovino in industrijo, oddelka v Ljubljani, z dne 24. januarja 1921, povišala je delniška družba strojnih tovaren in livaren v Ljubljani svojo osnovno delniško glavnico, ki je prvotno znašala 6.000.000 kron na 10.000.000 kron. Obenem si je ta družba preskrbela pravico, da sme občni zbor to glavnico zvišati celo na 25.000.000 kron.

Prva jugoslovanska metalurgična industrijska družba »Kovina« v Mariboru

namerava na svojem občnem zboru, ki se bo vršil dne 19. maja t. l. svojo delniško glavnico od K 2.500.000 povišati na K 6.000.000.

Čisti dobiček papirnic Vevče, Goričane in Medvode je znašal v l. 1920 7 in pol milijonov kron. Od tega dobička se je določilo za podporni fond delavstva 750.000 K, uradništva pa 250.000 K.

Obvestilo.

Črna, J. Ž. Ker smo Vaš dopis za zadnjo številko »Delavca« prejeli prepoznano, smo ga oddali v objavo uredništvu »Napreja«.

Zahvale.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem za znesek 700 K vsem darovalcem, kakor tudi sohr. Mariji Ovsenk, ki je ta znesek nabrala. — Alojz Deželak, Dobrna št. 52, Trbovlje.

Tem potom se najsrčneje zahvaljujem vsem sodrugom za darovani ml znesek 329 kron za časa moje bolezni.

Franc Mirt, Store.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	211 — 1/21		Turjaški trg št. 4, v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10 — 1/21	2 — 3	Turjaški trg št. 4, Franciškovska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	11 — 2/12	1 — 2	Stičarska ul. 12, Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8 — 9	1 — 3	Turjaški trg št. 4, Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščinina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obracati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.